

Hanteren, fixeren, verpakken en transporten van terrariumdieren

Over het algemeen zijn terrariumdieren niet geschikt om er gezellig even uit te halen, veel dieren accepteren het wel, maar prettig vinden ze het vaak niet. Er zijn enkele soorten die als ze van jongs af aan met enige regelmaat gehanteerd zijn 'tam' worden en het geen probleem vinden om gehanteerd te worden. Voorbeelden zijn de baardagaam, groene leguaan, sommige varaan soorten, tijgerpythons en boa constrictors.

Er gelden een aantal standaard zaken waaraan gehouden moet worden bij het hanteren van terrarium dieren, ook zijn een aantal dingen opgesomd die absoluut vermeden moeten worden.

Punten waarop gelet moet worden bij het hanteren!

- Respecteer het natuurlijk instinct en angsten van de dieren.
- Ondersteun het lichaamsgewicht en de lengte van het dier.
- Probeer de dieren zo vast te houden dat ze zich comfortabel voelen.
- Beweeg altijd kalm en rustig en houd het dier onder controle.
- Wees verdacht op situaties in de omgeving die stressvol kunnen zijn voor het dier.
- Veel reptielen en amfibieën kunnen een stinkende ontlasting uitscheiden wanneer ze gehanteerd worden (verdedigingsmechanisme), houdt daarom de cloaca van je af.
- Was altijd de handen voor en na het hanteren of verzorgen van terrariumdieren.

Wat vermeden moet worden!

- Benader de dieren nooit twijfelachtig of van bovenaf.
- Maak geen snelle onverwachte bewegingen, hier schikken dieren van.
- Draai ze niet op hun rug.
- Laat ze niet bungelen in de lucht.
- Houdt ze niet met twee vingers vast.
- Nooit knijpen, hoe vreemd of 'vies' het ook voelt.
- Voorkom paniek.
- Laat nooit dieren vallen.
- Ruik nooit naar prooidieren.

Reptielen

- Slangen

Neem rustige slangen die niet bijten los in de hand. Pak ze nooit strak vast, daar houden ze niet van. Ze zullen dan eerder bijten en gaan vaak tegenspartelen waardoor de controle snel weg is. Zorg wel dat je vingers gesloten zijn, zodat ze niet snel vallen. Ook al hebben ze geen poten, snel bewegen kunnen ze wel. Soms lijkt het of slangen gaan wurgen als ze om je arm, been of nek draaien, denk dan niet direct dat ze gaan wurgen, meestal is het voor de slang de zekerheid om niet te vallen. Als je in paniek raakt en de slang los wil rukken gaat hij alleen maar harder aanspannen.

Rustige slangen kunnen op deze

wijze gehanteerd worden.

Kleine slangen kun je alleen hanteren. Grote wurgslangen zoals een tijgerpython, netpython, boa constrictor of anaconda van enkele meters kun je beter niet alleen hanteren. De dieren zijn dan zo sterk dat als ze om je heen slaan en gaan wurgen, de meeste mensen dat gevecht verliezen. Bij zulke grote wurgslangen moet per 1,5 meter 1 persoon aanwezig zijn.

Meterslange boa's en pythons moeten met meerdere mensen gehanteerd worden. Dit is een Anaconda.

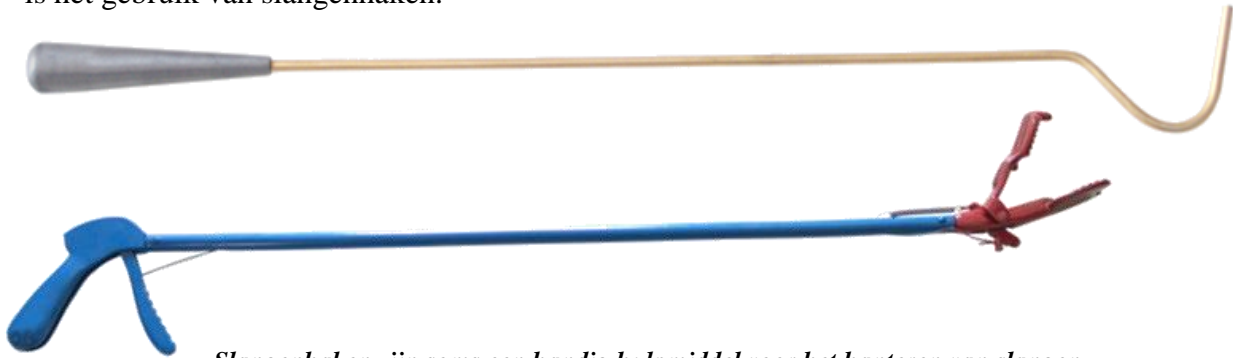
Er is ook een manier om vooral de agressieve (of giftige) slangen te fixeren. Realiseer wel dat dit echter alleen voor ervaren personen is weggelegd. Pak de slang met twee vingers achter de kop (kaken) en met de andere hand ondersteun je het lichaam. Doe dit ook niet te strak zodat de luchtpijp dichtgedrukt wordt. Maar uiteraard ook niet te los, anders werkt hij zich uit je greep en heb je grote kans om gebeten te worden. Soms kan het helpen om een linnen zak over de kop van het dier te gooien, waardoor het niets meer ziet.

Agressieve en giftige slangen kunnen achter de kop vast gehouden worden, ondersteun met je andere hand de rest van het lichaam. Op deze foto de ontwikkelaar van dit boekje met een prairie ratelslang

(Crotalus v. viridis).

Een goed en veiliger alternatief voor het hanteren en fixeren van agressieve en giftige slangen is het gebruik van slangenhaken.

Slangenhaken zijn soms een handig hulpmiddel voor het hanteren van slangen.

Voor het vervoeren van slangen kunnen ze tijdelijk in plastic bakken worden geplaatst. Zorg dan wel dat er voldoende ventilatiegaten in het bakje zitten. Een andere veel gebruikte manier om slangen te verpakken en vervoeren is doormiddel van linnenzakken. Deze wijze krijgt de voorkeur omdat de dieren niets kunnen zien en daardoor minder stress ondergaan.

Wanneer het erg koud is kan men de linnen zakken (of bakje) in een tempex doos met flessen warm water leggen. Hierdoor koelen reptielen, amfibieën of geleedpotigen niet te veel af. Zorg wel voor ventilatiegaten in de tempexdoos

De beste manier op slangen te verpakken en vervoeren is door middel van linnen zakken.

Let op!!! Als een slang gegeten heeft, mag die in principe niet gehanteerd, gefixeerd of vervoerd worden. Vaak wordt de prooi dan uitgebraakt. Als er geen andere mogelijkheid is, dan moet je proberen om de plaats waar je de prooi ziet zitten, goed te ondersteunen. Ook slangen die gaan vervellen, kunnen beter met rust gelaten worden.

- Hagedissen

Bij het hanteren of fixeren van hagedissen mogen ze nooit bij de straat worden vastgehouden. Veel (kleinere) hagedissen kunnen de staart afwerpen en er dan alsnog van doorgaan. De staart zal wel weer aangroeien, maar word nooit zo mooi als de originele. Ook bij grotere soorten kan de staart (gedeeltelijk) afbreken, deze groeit echter niet meer aan.

Kleine hagedissen laten hun staart gemakkelijk los wanneer die vastgepakt wordt.

Kleine hagedissen zijn lastig te hanteren, ze zijn vaak erg snel. Als ze verkeerd gepakt worden kunnen de dieren snel beschadigingen en verwondingen oplopen of hun staart afbreken. Wanneer ze toch gehanteerd moeten worden is de beste manier om snel maar zacht met een iets gebolde tot platte handpalm op het lichaam te drukken. Pak dan met duim en wijsvinger de nek, net achter de kop zodat je niet gebeten wordt. Vervolgens pak je het lijf tussen hand, ringvinger en pink. Vaak is een betere manier om deze diertjes te vangen met een doosje of kokertje.

*Hanteren van een kleine hagedis.
(Iguana iguana)*

Middelgrote en grote hagedissen zijn (als ze niet agressief zijn) een stuk gemakkelijker te hanteren. Wel kunnen ze ook een stuk harder bijten. Rustige dieren kunnen het best op de volgende manier worden gehanteerd:

Til de hagedis eerst met één of twee handen zachtjes onder zijn buik omhoog. Pak dan de ene voorpoot tussen duim en wijsvinger en de andere poot tussen pink en ringvinger, waarbij de buik van het dier op je hand ligt. Ondersteun de achterpoten met je andere hand.

Wanneer grotere hagedissen agressiever zijn of tegenstribbelen, kan de volgende methode beter toegepast worden.

Met de ene hand pak je de nek, net achter de kop, en met de andere hand kun je dan de achterpoten en staartbasis omvatten. Op deze wijze zijn ze minder rustig, maar is er minder kans dat je word gebeten of gekrabd door de vaak lange en scherpe nagels. Soms is het verstandiger om hagedissen met lange en scherpe nagels te hanteren met een handschoen. Bedenk ook dat veel leguaan soorten en varanen hun straat kunnen gebruiken als zweep en erg hard kunnen slaan. Hagedissen kunnen net als slangen in plastic bakken of in linnen zakken worden verpakt en vervoerd.

- Schildpadden

Schildpadden hebben een rug en een buikschild. Dit zijn meestal harde platen, alleen bij weekschildpadden zijn de platen zacht en voelen leerachtig aan.

Vaak worden schildpadden aan de zijkant vastgepakt. Dit kan goed gaan, maar het kan ook om een aantal redenen ook fout gaan.

- als het dier een lange nek heeft, kan hij bijten
- met de scherpe nagels kunnen ze krabbelen
- met hun krachtige poten kunnen ze zich loswerken

Beter is het om schildpadden aan de achterzijde van het schild stevig vast te houden.

*Vooraf bij grote waterschildpadden is de meest veilige manier om ze aan de achterkant vast te pakken. Dit is een alligator bijtschildpad (*macroclemys temminckii*)*

Landschildpadden zijn vaak rustig, bijten zelden en dus gemakkelijk te hanteren. Deze kunnen wel aan de zijkanten vastgepakt worden. Let er wel op dat ze vallen als ze plotseling gaan krabbelen.

*Landschildpadden zijn rustig en bijten zelden (*Testudo hermanni boettgeri*)*

Let op!!! Sommige grote schildpadden hebben enorme kracht in hun bek en kunnen vingers of zelfs een hele hand afbijten, zoals de alligator bijtschildpad.

Schildpadden worden meestal verpakt in plastic bakken of kratjes, met voor waterschildpadden vaak vochtige tissues en voor landschildpadden wat hooi of stro.

Amfibieën

Kikkers en padden zijn eigenlijk niet geschikt om met de handen te hanteren. Ten eerste zullen ze vaak proberen te vluchten of sommige soorten nemen een dreighouding aan, door bijvoorbeeld hun lichaam als een ballon op te blazen.

Daarnaast hebben ze een kwetsbare huid die in meer of mindere mate, afhankelijk van de soort, huidsecreten uitscheiden. Die giftige stoffen kunnen irriterend werken, evenals de urine van sommige amfibieën.

De glibberigheid en springerigheid zijn zaken niet het hanteren nog eens extra moeilijk maken. Om verwondingen bij de dieren en jezelf te voorkomen is het beter om amfibieën zo weinig mogelijk met de handen te hanteren.

Het is beter om ze in een bakje of kokertje te laten lopen. Wanneer ze toch met de hand gevangen worden, pak ze dan met één of twee gesloten handen. Grotere soorten kunnen met twee vingers achter de voorpoten vastgehouden worden.

Let op!!! Check voor het hanteren of je geen wondjes hebt. Wrijf tijdens of na het hanteren nooit door je ogen en zit met vingers in je mond. Was na het hanteren van amfibieën altijd je handen!

Amfibieën kunnen het best in plastic bakjes met vochtige tissues worden verpakt.

Herpetoloog Dr. Brady Barr, bekend van National Geographic met een Japanse reuze salamander (Andrias japonicus).

Geleedpotigen

- Spinnen

Veel soorten vogelspinnen zijn niet met de hand te hanteren omdat ze erg agressief of te snel zijn. Er zijn echter ook enkele soorten die zich gemakkelijk op de hand laten nemen. Deze soorten komen vooral uit de geslachten *Brachypelma* en *Grammostola*.

Dit betekent echter niet dat een spin dit leuk vindt. Sterker nog, er zitten risico's aan voor de spin. Het achterlijf is namelijk erg kwetsbaar. Zelfs bij een val van een betrekkelijk geringe hoogte kan het achterlijf gemakkelijk openbarsten, wat al snel dodelijk zal zijn. Slechts 20-25 centimeter is voor een spin al een heel eind om te vallen. Verder levert kleding ook een reëel gevaar op voor een spin. De kleine klauwtjes aan de poten blijven gemakkelijk in de stof haken waardoor een spin kan schikken, een poot verliezen of kan vallen. Het is dus altijd beter door een bakje over een spin heen te zetten en hier dan een deksel onder te schuiven. Als je een spin toch met de handen gaat hanteren, leg dan je hand neer aan de voorkant van de spin, een spin ziet jouw hand dan aan voor ondergrond. Geef met je andere hand een duwtje tegen zijn achterpoten, zodat ie op je hand loopt.

Spinnen zijn ook te fixeren, zoals hier op de foto te zien is. Dit kan echter alleen door zeer ervaren personen worden gedaan.

Let op! Sommige spinnen kunnen ook brandharen schieten, deze haren zijn van het achterlijf afkomstig. Deze haren kunnen bij contact met je huid behoorlijk gaan jeuken en irriteren.

- Schorpioenen

Schorpioenen kunnen allemaal op dezelfde wijze worden gepakt of verplaatst worden. Maak gebruik van een pincet waarvan de uiteinden met een stukje stof of iets dergelijks zijn gedekt om beschadiging of verwondingen te voorkomen. Met het pincet kun je de staart, net achter de angel vastpakken en hem verplaatsen. Sommige grote of ongevaarlijke soorten kun je ook van achteren benaderen en dan snel het segment voor de angel met twee vingers zijdelings vastpakken. Net als spinnen kunnen schorpioenen het beste in kleine plastic bakjes, met wat zand of tissue worden verpakt en vervoerd

Sommige ongevaarlijke, grote schorpioenen kunnen met de hand gehanteerd worden. Meestal is het gebruik van een pincet veiliger.